

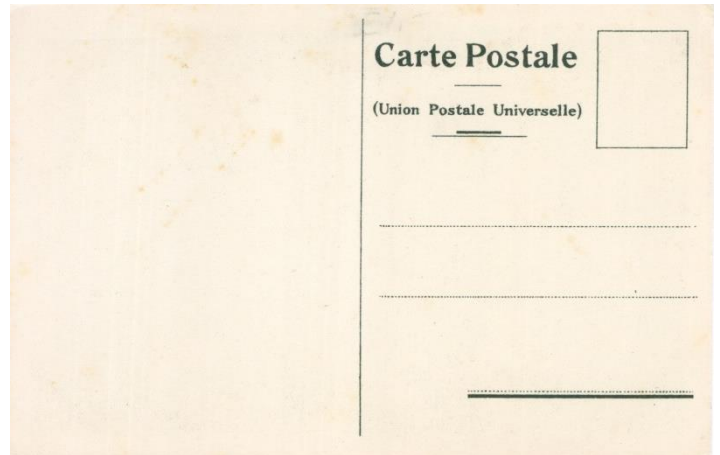
Tentoonstelling Levende Meesters, Amsterdam Stedelijk Museum 1912

Lodewijk van Duuren

Sommige delen van mijn verzameling groeien zeer langzaam. Zo ook de kaarten van de tentoonstelling in het Stedelijk Museum, waarvan er tot nu toe, maar 15 bekend zijn. Ze zijn niet duur en niet in kleine oplagen gedrukt. Er is echter weinig vraag naar deze kaarten, waardoor er ook weinig wordt aangeboden.

A. Hesselink. De Golf. Exp. Int. Mun. Amsterdam 1912.

Idem. Adreszijde met Carte Postale.

Tentoonstellingsreeks

“Tentoonstelling van Levende Meesters” is de naam van een reeks tentoonstellingen met werken van hedendaagse kunstenaars, die tussen 1808 en 1917 min of meer jaarlijks in een aantal grote steden in Nederland zijn gehouden. In 1840 zijn voor het eerst buitenlandse kunstenaars vertegenwoordigd op de tentoonstellingen. Vanaf 1817 zijn de “Levende Meesters” afwisselend in Den Haag en Amsterdam gehouden en vanaf 1832 kwam daar ook Rotterdam bij. In 1862 is besloten om per jaar steeds één van de steden te kiezen. Deze reeks tentoonstellingen stond sindsdien bekend onder de naam de ‘Driejaarlijksche’. In 1893 kreeg Arnhem dezelfde status als Amsterdam, Rotterdam en Den Haag en sprak men van de ‘Vierjaarlijksche’. In 1917 werd in Rotterdam de laatste ‘Vierjaarlijksche’ gehouden en daarmee kwam een einde aan deze tentoonstellingen van Levende Meesters. Vanaf 1895 zijn in 1899, 1903, 1907 en 1912 zijn in het Stedelijk Museum in Amsterdam deze “Vierjaarlijksche” tentoonstellingen te zien geweest. Van slechts één tentoonstelling uit deze reeks zijn prentbriefkaarten bekend.

Tentoonstelling Stedelijk Museum Amsterdam 1912

De tentoonstelling van Levende Meesters die eigenlijk in 1911 in Amsterdam had moeten plaatsvinden, is een jaar later in 1912 gerealiseerd. In totaal waren 1539 kunstwerken verdeeld in zes categorieën op de tentoonstelling te zien: schilderkunst, beeldhouwkunst, prenten & teekeningen en aquarellen & pastels. Alleen van de twee eerste categorieën zijn afbeeldingen van catalogus en kaarten bekend. Er namen inclusief Nederland, kunstenaars uit 18 landen aan de tentoonstelling deel.

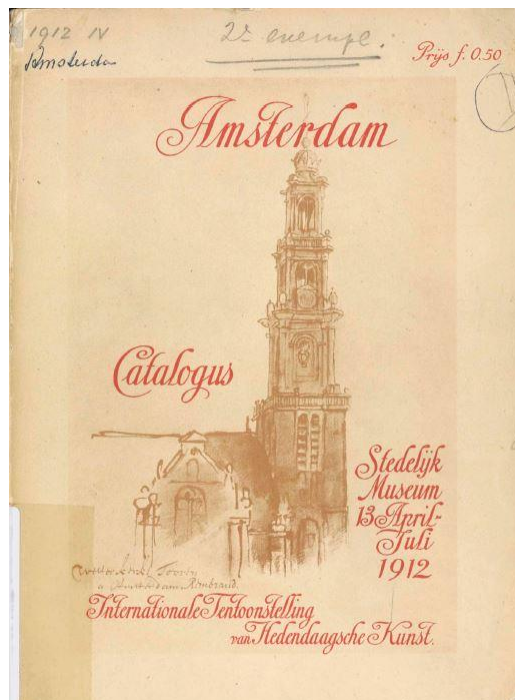
Prentbriefkaarten

Van deze reeks tentoonstellingen zijn mij alleen prentbriefkaarten bekend van de tentoonstelling in het Stedelijk in Amsterdam in 1912. Op de kaart van Emma Ciardi staat op de adreszijde geschreven: "Vierjaarlijksche 5 Juni 1912".

Totaal zijn 100 foto's van kunstwerken in de catalogus van 1912 opgenomen. Alle kunstwerken die bekend zijn van prentbriefkaarten, zijn ook afgebeeld in de catalogus. Waarschijnlijk zijn dezelfde foto's zowel gebruikt voor catalogus en kaarten. Het is onbekend hoeveel kaarten de serie omvat, een aantal van 100 lijkt mij commercieel gezien niet zo aantrekkelijk. De kaart zelf geeft weinig of geen informatie over drukker of tentoonstelling. Op de beeldzijde staat op de onderste witte rand de naam van de kunstenaar en de titel in het Nederlands en het Frans. Er was eveneens een Nederlandstalige en een Franstalige catalogus. Op een geschikte plaats op de foto of op de rand staat de afkorting EXP. INT. MUN. AMSTERDAM 1912. Het is onbekend welke drukker de kaarten heeft gedrukt. De catalogus is mogelijk gedrukt door Van Leer in Amsterdam, want van deze drukker staat een advertentie achter in de catalogus. Mogelijk heeft Van Leer ook deze kaarten gedrukt, want er zijn meer tentoonstellings- en museumkaarten die door Van Leer gedrukt zijn.

Advertentie van L. van Lee in Catalogus.

Catalogus Internationale Tentoonstelling van Hedendaagsche kunst

Tabel 1. Prentbriefkaarten van de tentoonstelling in het Stedelijk Museum in Amsterdam.

Kunstenaar	Titel	Nr. catalogus	Prijs	Categorie
J. Boon	Slapende jongen	24	fl.250,-	Nederland - schilderkunst
G. de Groot	Herfst	52	fl.275,-	Nederland - schilderkunst
H.W. Mesdag	De Noordzee	91	*	Nederland - schilderkunst
Th. van Duijl-Schwartz	De vrouw van den Leviet	39	fl.3500,-	Nederland - schilderkunst
W.B. Tholen	Enkhuizen	133	fl.3000,-	Nederland - schilderkunst
A. Baertsoen	Weerspiegeling	153	fl.2500,-	België - schilderkunst
Grosvenor Thomas	Landschap	330	fl.2410,-	Engeland - schilderkunst
P.A. Renoir	De herberg van moeder Antonie.	436	*	Frankrijk - schilderkunst
Steph. Csòk	In het atelier	462	*	Hongarije - schilderkunst
Emma Ciardi	Villa Paladiana	535	fl.1000,-	Italië - schilderkunst
N. Bogdanoff-Belsky	Russisch huwelijk	623	fl.5000,-	Rusland - schilderkunst
A. Hesselink	De Golf	699	fl.1000,-	Nederland - beeldhouwkunst
Paul Troubetzkoi	Giovanni Segantini	878	fl.4000,-	Rusland - beeldhouwkunst
José Clara	De godin	879	fl.6000,-	Spanje - beeldhouwkunst

Specchio d'amore / Le Miroir d'amour. Antonio Piatti.

Antonio Fusetti

In de catalogus van de tentoonstelling staat onder No. 572: Prof. Ant. Piatti Milaan, 7 Via Annunciata, Spiegel der liefde. In bovenstaande serie is dit kunstwerk (voor zover bekend) niet opgenomen. In een grote serie kaarten met schilderijen van eigentijdse kunstenaars uitgegeven door Antonio Fusetti in Milaan is het kunstwerk Spiegel der liefde wel opgenomen, onder de titels Specchio d'amore en Le miroir d'amour (nr. kaart 718). De prijs van het kunstwerk bedroeg fl. 7000,-. Aan de bovenzijde van

**BEKRONINGEN OP DE VIER-
JAARLIJSCHEN.**
Op de vierjaarlijkse tentoonstelling van schilderijen van levende meesters, te Amsterdam gehouden, zijn bekroond met de gouden medaille der stad Amsterdam: Mevrouw Suze Bisschop, Den Haag; Frank Brangwijn, Leiden; Gorter, Amsterdam; en Tholen, Den Haag, allen voor schilderijen.
Voorts prof. Paul Dubois, Brussel voor beeldhouwwerken, en F. Zwollo, Amsterdam, voor kunstmeeuwen.

Middelburgsche Courant 18 oktober 1907.

de kaart staat: Esposizione Internazionale di Amsterdam 1912. Er zijn meer kaarten in deze serie, waar de naam van een tentoonstelling boven staat. Zoals Esposizione Mondiale di Buenos Aires 1910 bij het kunstwerk Malia van Antonio Piatti (nr. kaart 847).

Onder de afbeelding van het kunstwerk staat "Fotocalcografia Fusetti". Antonio Fusetti, chalcograaf, stichtte zijn Calcografico-fabriek in 1862 in Milaan aan de Via Pasquirolo 8. De activiteit ging van de drukkerij ging tientallen jaren door totdat het halverwege de 19^e eeuw werd overgenomen door de drukker Luigi de Tullio.

Bronnen

- Stedelijke Internationale Tentoonstelling van Kunstwerken van Levende Meesters. Catalogus. Amsterdam, Stedelijk Museum. MCMXII. [omslag: Amsterdam Catalogus Internationale Tentoonstelling van Hedendaagsche Kunst, Stedelijk Museum 13 April – Juli 1912].
- Exposition Internationale Municipale des Ouvres des Artistes Vivants. Catalogue. Amsterdam, Musée Municipal. MCMXII.
- Wikipedia, 2020. Tentoonstelling van Levende Meesters.
https://nl.wikipedia.org/wiki/Tentoonstelling_van_Levende_Meesters
- Roman Koot & Jeroen Kapelle, z.j. Catalogi Levende Meesters gedigitaliseerd.
https://rkddb.rkd.nl/rkddb/digital_book/202003113.pdf
- Jan Veth, 1912. De schilderkunst op de Amsterdamsche Vierjaarlijksche. De Gids jrg.76: 554-560.

Bijlage. Jan Veth in De Gids van 1912 (fragment).

Zoo erg hebben de inrichters der huidige Vierjaarlijksche te Amsterdam, al zochten zij ook het meer grootscheepsche, het echter heelemaal niet gemaakt. En vergeleken b.v. bij wat de drie Parijsche voorjaarsalons plegen aan te bieden, is een totaal van 1539 nummers zelfs nog bescheiden te noemen. Met de traditioneele Vierjaarlijksche, die inderdaad bedenkelijk duf placht te zijn, wilde men niet doorgaan, maar men meende dat gedeeltelijk anders-doen boven niet-meerdoen te prefereren was. Blijkbaar heeft de commissie zich nu tot taak gesteld, aan haar show het meer willekeurige te ontnemen, door er een instructief overzicht aan te verbinden van wat de beeldende kunst in verschillende landen op het oogenblik vermag. De commissie bepaalde zich daarbij niet tot afwachten van wat een aantal binnen- en buitenlandsche kunstenaars haar op den gewonen rondschrift-brief zouden toezenden, maar zij richtte met meer of minder nadruk persoonlijke uitnodigingen aan een paar honderd artiesten van talent, of van naam.

